

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Sayı : B.19.0.HUK.0. 610-[2012-182] 1198

ŞİŞ ANKARA

53278

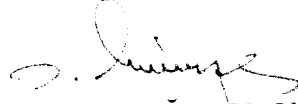
Konu : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 19/11/2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-7/12224-151492 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları konusu Gaziantep Milletvekili Sn. Dr. Mehmet ŞEKER tarafından verilen 7/12224 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Bakan

EKLER:

- 1- Cevap yazısı (2 sayfa)

T.C
EKONOMİ BAKANLIĞI

Gaziantep Milletvekili Sn. Dr. Mehmet ŞEKER tarafından verilen 7/12224 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin sorular ve cevaplar aşağıda yer almaktadır;

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan 2012 Eylül ayı dış ticaret verilerine göre, ihracat eylülde 13.01 milyar dolar, ocak-eylülde 113.02 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. TÜİK'in verilerine göre ihracattaki artış ve ithalattaki düşüşe bağlı olarak dış ticaret açığı da yüzde 34,7 gerilemiştir.

Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) tarafından açıklanan 2012 Eylül ayı ihracat rakamlarına göre ise, ihracat Eylülde 11.41 milyar dolar, ocak-eylülde 111.46 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

İhracat verilerinde, TİM kayıtları ile TÜİK'in açıkladığı rakamlar arasında meydana gelen 2,6 milyar dolarlık farkın, Türkiye'nin İran'dan aldığı doğalgaz ve ham petrolün karşılığını döviz olarak değil de altın ile ödemesi ve bunun da İran'a altın ihracatı yapılmış gibi gösterilmesinden kaynaklandığı belirtilmektedir.

2012 Mart-Ağustos arasında, Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı ülkelerin başında İran'ın bulunması, İran'a yapılan ihracatta da altının başı çekmesi bu durumun en somut kanıtlarıdır. Ağustos ayından itibaren, ABD'nin Türkiye'ye İran konusunda ambargo baskısı uygulaması ödemelerin Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) üzerinden yapılmasına neden olmuştur. Bu durum sadece Türkiye'nin bir numaralı ihracatçısının BAE olarak değişmesine yol açmış, ödemelerin altın ihracatı gibi gösterilmesindeki tutum devam ettirilmiştir.

Konuya ilişkin olarak;

1. 2012 yılı 9 ayında, İran'a yapılan altın ihracatının Türkiye'den hangi şirketten, İran'daki hangi şirkete yapıldığının ve yapılan ihracat miktarının aylar bazındaki detayları nelerdir?
2. Önemli bir altın üreticisi olmayan ve son 9 ayda 6.7 milyar dolarlık altın ithal eden Türkiye'nin, yine son 9 ayda 10.7 milyar dolarlık altın ihracatı yapmasını mantıklı buluyor musunuz?
3. 2012 yılında Türkiye'nin İran'dan ithal ettiği doğalgaz ve ham petrolün karşılığı yapılan ödemenin ne kadarı altınla karşılanmıştır? Altınla yapılan bu ödeme, rakamlara İran'a altın ihracatı yapılmış gibi yansıtılmış mıdır?
4. İthal edilen doğalgaz ve ham petrol karşılığında İran'a altın ile yapılan ödemenin ihracat olarak gösterilmesinin, Türkiye'de ihracatın artmasından dış ticaret açığının azalmasına kadar bir dizi veri kirliliği yaratması Hükümet'in bilinçli bir politikası mıdır?

Cevaplar:

Türkiye, dünya altın piyasasında önemli bir ülke konumundadır. Ülkemizde sosyal ve kültürel yapının bir parçası olan altın; üretim, istihdam, dış ticaret ve finansal piyasalar açısından önemli bir yere sahiptir.

Türkiye, altın mücevherat pazar büyüklüğü açısından Hindistan, Çin, ABD ve Rusya ile birlikte dünyanın en büyük beş pazarı arasındadır. Dünyada altın mücevherat üretiminde ise Hindistan ve İtalya ile birlikte Türkiye ilk üç ülke arasında bulunmaktadır.

Dünyada madeni para üretimi açısından ABD ile birlikte ilk sıraları paylaşmakta olan ülkemizde, 2012 Ocak-Eylül döneminde Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü tarafından 38,5 ton sikke ve ziynet altın üretimi gerçekleştirilmiştir. Türkiye'de bulunan 3 rafineri de dünyada referans olarak alınan altın fiyatlarının ve altın standartlarının belirlenmesinde önemli bir kurum olan Londra Külçe Piyasası Birliği(LBMA)'nin "en iyi üreticiler" (Good Delivery) listesinde yer almakta olup, son yıllarda rafinasyon faaliyetlerinde önemli bir artış yaşanmaktadır.

T.C
EKONOMİ BAKANLIĞI

Diğer taraftan, 2008 yılında yaşanan fiyat gelişmeleri sonrasında özellikle rafinerilerce sadece Türkiye'deki hurda altınların değil, Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerinden ithal edilen hurda altınların da standart işlenmemiş altına dönüştürülmesi söz konusu olmuş ve bu durum işlenmemiş altın ihracatımıza önemli katkılar yapmıştır. Son on yılda ortalama olarak 160 ton altın ithalatı yapılan ve bunun belli bir bölümü yastık altına giden ülkemizde, özellikle son yıllardaki fiyat artışları sonucunda yastık altındaki altının ülkemizin ihracat potansiyelinin arttırılmasında kullanılmasının da söz konusu olduğu değerlendirilmektedir.

Dış ticarete uluslararası sınıflamalara tabi bir mal olan altın, uluslararası ticarete kullanılan Harmonized System (HS) kod sisteminde 7108 (İşlenmemiş- YARI İşlenmiş Altın) kodu ile ifade edilmekte ve işlem görmektedir.

TÜİK verilerine göre; Türkiye'nin altın ihracatı 2012 yılının ilk 10 ayında 11,9 milyar dolar seviyesinde, aynı dönemdeki altın ithalatı ise 6,9 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. 2011 yılı genelinde ise altın ihracatı 1,4 milyar dolar, altın ithalatı ise 6,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Altın, ülke olarak ihracatını gerçekleştirdiğimiz 20 bin'den fazla üründen birini teşkil etmekte olup, geçtiğimiz yılın ilk 10 aylık döneminde altın ticaretindeki dış ticaret açığına karşın bu yılın aynı döneminde 5 milyar dolar fazla verilmiştir.

İthalî gerçekleşen altının, üretim ve ticaretinde sağlanan katma değer ile bu katma değeri sağlayan ticaret ve üretim erbabına kazanç sağlaması tabii görülmeli; piyasa şartları çerçevesinde talep olduğu müddetçe talebin olduğu pazarlara arzın sağlanması da ticaretin bir gereği olarak kabul edilmelidir.